

Of iets een vrijplaats is wordt bepaald door de mensen en niet door de plek zelf

De discussie over vrijplaatsen spitst zich vaak toe op hoe fysiek een vrijplaats eruit moet zien, of dat een plek wel een vrijplaats kan worden of dat een broedplaats zeker geen vrijplaats kan zijn. Er wordt echter vaak voorbijgegaan aan dat de organisatie van een plek bepalend is of er een vrijplaats is of niet. Daarnaast wordt er ook vaak voorbijgegaan aan het feit dat de ligging van een vrijplaats bepaalt wat de mogelijkheden zijn: in een verlaten industriegebied zijn andere geluidsmogelijkheden dan midden in een stad. Als er een terrein is, dan kunnen er ook andere projecten aangepakt worden dan als er alleen maar een gebouw is. Als ook water onderdeel van een vrijplaats is geeft dat andere mogelijkheden. Door zijn ligging is iedere vrijplaats anders, en daardoor niet te vergelijken met andere plekken. Ook de financiering van een plek kan bepalend zijn voor de manier om vrijplaats te zijn. Elke fysieke plek heeft zo zijn mogelijkheden en ook zijn onmogelijkheden, daarom kunnen fysieke plekken moeilijk met elkaar vergeleken worden.

In mijn ogen gaan discussies over vrijplaatsen voorbij aan het gegeven dat de basis van een vrijplaats niet de fysieke plek zelf is, maar de kracht van een verzameling individuele mensen, en hoe zij zich georganiseerd hebben. Voorwaarde voor een vrijplaats is wel dat de kracht van iemand niet alleen ter voordele komt van het eigen individu, maar dat deze kracht gedeeld wordt waardoor er een grote collectieve kracht ontstaat. Door die collectieve kracht kan ieders individuele kracht juist weer meer ontwikkeld worden. Waar deze collectieve kracht zich vervolgens openbaart is alleen een invulling. Een individuele vrije geest, die niet wil delen, heeft een eigen plek nodig maar is funest voor een vrijplaats.

Bij vrijplaatsen gaat over het denken van mensen, de organisatie van die plekken wordt daaraan aangepast.

De kracht van mensen wordt bepaald door de gedachtegang van elk individuele mens.

De kracht van iemand wordt bepaald door of iemand zichzelf de ruimte geeft om zich vrijheid van denken en geest te permitteren.

Vrijheid van denken staat los van of de omgeving het mogelijk maakt dat wat uit deze vrijheid van denken komt ook toelaatbaar is. Vrijheid van denken is niet controleerbaar, maar de uitwerking van vrijheid van denken wel. Er zijn veel regeringen die ervan uit gaan dat echte vrijheid van denken door individuen niet toelaatbaar is omdat dit de doelstellingen van die staat zou beperken. Hierbij zijn de zichzelf democratisch noemende landen vaak de grootste wolven in schaapskleren.

Bij het ontstaan van vrijplaatsen moet er natuurlijk gekeken worden wat externe belemmeringen zijn voor de uitkomsten van de vrijheid van denken. Daarnaast heeft ieder mens zelf ook beperkende factoren in zichzelf om het eigen vrijheid van denken te beperken.

De vraag is of een mens zich kan losmaken van zijn opvoeding en alles wat hij of zij geleerd heeft opnieuw kan beoordelen of dit bij zichzelf hoort of dat het ballast is. De uitkomst kan zijn dat er misschien voor een bepaalde omstandigheid iemand een andere vorm moet gaan ontwikkelen.

In deze wereld waar narcisisme en hedonisme gestimuleerd wordt om producten af te zetten wordt het zelf reflecteren op een dieper niveau niet gestimuleerd. Als dit wel zou gebeuren zou het namelijk kunnen betekenen dat er een andere kijk op productie en kapitaalvorming moet gaan ontstaan waardoor degenen die het kapitaal en de productie in handen hebben gedwongen worden om zelf andere gedachtegangen te gaan ontwikkelen. Echter is een verandering van positie voor deze mensen niet vaak niet bespreekbaar en wordt als gevaarlijk afgedaan.

De meeste mensen vinden het eng om bij zichzelf stil te staan. Ze zijn bang voor veranderingen waarbij het ongewis is hoe zij zelf en hun omgeving daarmee om zullen gaan. Ze zijn bang dat als ze veranderen dat ze niet meer kunnen vertrouwen op hun omgeving, en of ze nog wel geaccepteerd worden door die omgeving. Voor veel mensen zijn zelf opgelegde remmingen essentieel om te kunnen leven omdat deze remmingen een grote mate van zekerheden geeft; ze overleven door deze

remmingen te koesteren. Door dit vasthouden aan remmingen hebben veel mensen conservatieve gedachtegangen. Ze houden vast aan geaccepteerde denkbeelden en zijn bang om zich buiten gebaande paden te bewegen.

Dit conservatisme is trouwens niet alleen voorbehouden aan kapitalistisch denkende mensen, maar juist ook aan mensen die zich bewegen in linkse kringen. Het is voor de meeste mensen de makkelijkste weg om uit te gaan van hun angst voor veranderingen. Het voelt prettig om om je heen te kunnen wijzen dat de schuld ergens anders ligt en een scheidslijn op te bouwen van wat goed zou zijn en wat fout zou zijn. Het zwart-wit denken is een grote beperkende factor waardoor mensen zelf hun eigen vrijheid van denken te niet doen.

Ook in de zogenoemde vrijplaatsen zijn er helaas te veel mensen die er een conservatieve behoudende gedachtegang op na houden. Ze houden vast aan wat er ooit is afgesproken in die vrijplaats, omdat ze bang zijn voor veranderingen.

Doordat het gaat over plekken waar vrijheid van denken vormgegeven kunnen worden kan een vrijplaats zich op verschillende manieren uiten. De plek van een vrijplaats kan een pand zijn, een terrein, een meer, een plein, internet, de ether, etc.; overal waar vrije geesten zich kunnen uiten. Zelfs op financieel gebied kunnen er vrijplaatsen zijn; een verdienmodel kan een vrijplaats opleveren zolang er niet gedacht wordt aan uitbuiting van mensen en zelfverrijking. Het verdienen van geld kan in een bepaalde omgeving juist een voorwaarde zijn om de vrijheid van denken op die bepaalde plek mogelijk te maken.

Voor de invulling van vrijplaatsen is het belangrijk om stil te staan welke individuen gebruik maken van een vrijplaats, en wie de remmende factoren zijn. Te veel remmende mensen is funest, terwijl het wel goed is om af en toe ook op de rem te trappen waardoor er stilgestaan wordt of er een positieve ontwikkeling voor een vrijplaats gaande is of juist een remmende.

Voor een blijvend vrij denken binnen een vrijplaats is de individuele zelfreflectie van een participant essentieel; het weten wat de eigenrol is; het weten dat niet alleen jezelf maar iedereen continue verandert (alleen al door het ouder worden en daardoor meer levenservaring hebben), het weten dat om jezelf staande te houden in de steeds veranderende maatschappij het leren nooit ophoudt. Een vrije geest blijft zich ontwikkelen en aanpassen aan de veranderende omgeving. Iemand met een vrije geest is per definitie een ja-zegger, denkt mee met anderen. Helaas zijn er in vrijplaatsen teveel opportunistische mensen die meelopen en gebruikmaken van de mogelijkheden, maar eigenlijk nee-zeggers zijn.

Hieronder de voorwaarden voor het samengaan van vrije geesten. Mensen met een vrije geest worden daarbij vergeleken met een spelende mensen:

- Er kan geen experiment en verandering plaatsvinden zonder dat er gespeeld wordt.
- De spelende mens heeft een speelveld nodig om te kunnen spelen (een pand, een terrein, maar het kan ook internet zijn).
- Alleenspelen levert niets op, vanuit samenspelen komt er verdieping in het spel.
- Door verdieping van het spel heeft het spelen meerwaarde voor de ontwikkeling van ieder samenspelend mens (vergroten van: oplossingsgericht denken, reactievermogen, inlevingsvermogen, inzicht in wie je bent, hoe om te gaan met eigen gevoelens t.o.v. medemens, inzicht in oorzaak en gevolg, etc.)
- De spelers op een speelveld bepalen gezamenlijk de regels. Regels zijn niet vaststaand, maar kunnen veranderen in een gezamenlijk overleg. Niemand is de baas op het speelveld.
- Er kan alleen samen gespeeld worden als er niet wordt vals gespeeld door individuele spelers.
- Het speelveld kan naargelang de spelers dat willen groter of kleiner worden tijdens het spel.
- Het samenspelen moet niet ten koste gaan van ander spel.
- Het samenspelen combineren met anderen die ook samenspelen vergroot het speelveld en de mogelijke impact van het spel.
- Bij toetreding van elke nieuwe speler kan het gezamenlijke spel veranderen. Ook zal het spel

veranderen als spelers het speelveld verlaten.

- Samenspelen is een vorm van ontmoeting, deze ontmoeting kan ook op ander vlak voor samenwerking en synergie zorgen.
- Door samen te spelen leer men andere spelers op een dieper vlak kennen, waardoor er verbintenissen op elk niveau kunnen ontstaan.
- Door het spelen van een spel kan er geprobeerd worden dat er met dezelfde deelnemers ook andere spelen gespeeld kunnen gaan worden.
- Een spelende mens is in principe een ja-zegger (ja tegen verandering, ja tegen samenspel, ja tegen ontwikkeling, ja tegen experiment).
- Zonder spelen is een coöperatief samengaan en samendoen onmogelijk.

Het is trouwens leuk om bovenstaande te vergelijken met de 14 regels van Johan Cruyff:

DE 14 REGELS VAN JOHAN CRUIJFF

- 1 TEAMSPELER**
Alleen kun je niets, je moet het samen doen.
- 2 VERANTWOORDELIJKHEID**
Wees zuinig op wat je krijgt en waar je gebruik van mag maken.
- 3 RESPECT**
Heb respect voor de ander.
- 4 INTEGRATIE**
Betrek ook anderen bij jouw activiteiten.
- 5 INITIATIEF**
Durf iets nieuws te doen.
- 6 COACHEN**
In een team moet je elkaar altijd helpen.
- 7 PERSOONLIJKHEID**
Wees wie je bent.
- 8 SOCIALE BETROKKENHEID**
Belangrijk in de sport, maar helemaal daarbuiten.
- 9 TECHNIEK**
De basis.
- 10 TACTIEK**
Weten wat je doet.
- 11 ONTWIKKELING**
Door sport ontwikkelt lichaam en geest.
- 12 LEREN**
Probeer iedere dag weer wat nieuws te leren.
- 13 SAMENSPELEN**
Wezenlijk onderdeel van het spel.
- 14 CREATIVITEIT**
De schoonheid van de sport.

  [CRUYFFFOUNDATION](#) [@JCFUNDATION #SCHOOLPLEIN14](#)
 [JOHANCRIJFFFOUNDATION](#) [WWW.CRUYFF-FOUNDATION.ORG](#)

Hessel Dokkum, 23 november 2018